

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-03-21 Nr. TTP-3

Vilnius

Posėdis įvyko 2023-03-21.

Posėdžio pirmininkas Rimtautas Ramanauskas.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Audronė Miknevičienė – Finansų ministerijos Finansų politikos departamento vyresn. patarėja, Titas Budreika – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Viešosios politikos sprendimų ir duomenų analizės grupės vadovas.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Raimondas Tamošauskas – Lietuvos maistininkų profesinės sąjungos pirmininkas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento vyr. ekspertė, Rūta Skyrienė – asociacijos „Investors’ Forum“ vykdomoji direktorė, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA prezidiumo narys, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Sigitas Dimaitis – Žemės ūkio rūmų direktorius, Sigitas Gailiūnas – L. e. p. Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidentas.

Kiti asmenys: Vaida Budzevičienė – Respublikos Prezidento patarėja, Rimantas Stanevičius – Darbo santykių komisijos pirmininkas, Diana Raitelaitienė – Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos pirmininkė, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Jokūbas Markevičius – Lietuvos banko Finansinio stabilumo departamento direktorius, Lina Adakauskienė – Lietuvos banko valdybos pirmininko patarėja, Eivilė Čipkutė – Lietuvos bankų asociacijos prezidentė, Aidas Budrys – Lietuvos bankų asociacijos viceprezidentas, Laurynas Šedvydis – Seimo nario Gintauto Palucko patarėjas, Vilius Kriaučiūnas – Lietuvos verslo konfederacijos politikos patarėjas, Emilis Ruželė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinio direktoriaus pavaduotojas, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Algirdas Markevičius – UAB „Vilniaus viešasis transportas“ darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Tautvydas Zesas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėjas, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Aldona Sabaitienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vedėja, Gintarė Bužinskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus

vyresnioji patarėja, Rasa Šidagytė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vyresnioji patarėja.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1899(2) *(po svarstymo Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos bei Darbo santykių komisijos posėdžiuose)*.

2. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166.

3. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu.

4. Dėl Lietuvos Respublikos laikinojo solidarumo įnašo įstatymo projekto Nr. 23-2981 poveikio investicinei aplinkai, finansinių paslaugų ir finansavimo prieinamumui.

5. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

6. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininko rinkimai (iš Vyriausybės pusės atstovų).

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Rimantas Ramanauskas informavo posėdžio dalyvius, kad posėdis yra transliuojamas YouTube platformoje. Pasiteiravo, ar yra kvorumas ir paklausė Trišalės tarybos narių, ar yra papildymų, pasiūlymų posėdžio darbotvarkei. Jis informavo, kad profesinės sąjungos siūlo kitam posėdžiui atidėti 3 klausimo svarstymą, norint daugiau pasiruošti klausimo aptarimui ir nagrinėjimui.

Trišalės tarybos nariai šiam pasiūlymui neprieštaravo, o kitų pasiūlymų darbotvarkei neturėjo.

NUTARTA. Patvirtinti 2023 m. kovo 21 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę su pakeitimais: nesvarstyti 3-ojo darbotvarkės klausimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu“, jo svarstymą nukelti į kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1899(2) *(po svarstymo Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos bei Darbo santykių komisijos posėdžiuose)*.

Rimantas Ramanauskas informavo, kad šis klausimas buvo svarstytas dviejose komisijose ir pakvietė šių komisijų pirmininkus pristatyti išvadas.

Diana Raitelaitienė, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos pirmininkė, supažindino Trišalės tarybos narius su Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos posėdžio išvadamis. Buvo nutarta: „1. Pritarti bendram Įstatymo projekto siekiui – skatinti darbuotojus pasitikrinti sveikatą pagal neprivalomas prevencines programas, tačiau konkrečioms Įstatymo projektu siūlomoms nuostatomis nepritarti, nes Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 21 straipsnyje nustatomi privalomi darbuotojų sveikatos patikrinimai dėl darbuotojų darbo sąlygų. 2. Pasiūlyti Darbo kodeksą papildyti nuostata (nuostatomis) dėl darbdavio darbuotojui suteikiamo darbo laiko pasitikrinti sveikatą pagal prevencines programas ir apmokėjimo už šį darbo laiką. 3. Teikti šias išvadas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos trišalei tarybai“. Ji akcentavo, kad šis nutarimas komisijoje buvo priimtas vieningai, bendru sutarimu, išklausus, išnagrinėjus ir išgildenus pateiktą įstatymo projektą.

Rimantas Stanevičius, Darbo santykių komisijos pirmininkas, informavo, kad Darbo santykių komisijoje buvo priimtas labai panašus nutarimas, tik lakoniškesnis. Buvo nutarta: „Bendru sutarimu nepritarti Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-

1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1899 (2), tačiau pritari šiame įstatymo projekte keliamam tikslui.“ Pabrėžė, kad posėdžio metu komisijos nariai pateikė nemažai įvairių pasiūlymų, kaip būtų galima pasiekti projekte keliamą tikslą bei nurodė kliūtis dabartiniame įstatymo projekte.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino, kad abiejose komisijose buvo vieningai pasisakyta, jog projekto idėja yra gera, tačiau nepritarima pateiktam įstatymo projektui, tad jis gražinamas projekto rengėjams.

Artūro Černiausko nuomone, turėtų būti suformuluota Trišalės tarybos išvada dėl nepritarimo/pritarimo šiam projektui.

Ričardas Sartatavičius siūlė nepritari pateiktam įstatymo projektui ir jo negražinti rengėjams.

Inga Ruginienė pasiūlė protokole suformuluoti šalių nuomones ir jas pateikti Lietuvos Respublikos Seimui. Taip pat ji pabrėžė, kad profesinių sąjungų šalis labai palaiko pačią idėją, bet siūlo tai numatyti ne šiame įstatymo projekte, o Darbo kodeksą papildyti nuostata (nuostatomis) dėl darbdavio darbuotojui suteikiamo darbo laiko pasitikrinti sveikatą pagal prevencines programas ir apmokėjimo už šį darbo laiką.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino, kad visos šalys nepritarė šitam įstatymo pakeitimui.

Rūtos Skyrienės nuomone, nereikėtų siūlyti, kur būtų galima numatyti pakeitimus.

Inga Ruginienės nuomone, protokole reikėtų formuluoti tokias nuomones, kokias siūlo kiekviena šalis. Jei darbdaviai siūlo tiesiog nepritari įstatymo projektui, tegu taip ir būna, o profesinių sąjungų pusė nori pasiūlyti kitą vietą šios idėjos įgyvendinimui. Taip suformuluotą Trišalės tarybos išvadą ir reikėtų siųsti į Seimą.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad Darbo santykių komisijoje buvo daug diskutuota apie tai, kokie variantai gali būti siūlomi, o darbdavių pusė taip pat turėjo daug įvairių pasiūlymų. Tačiau jos nuomone, reikėtų formuluoti, kad bendru sutarimu siūloma nepritari projektui, nes jis niekur neveda. Nurodė, kad atskirai būtų galima išskirti profesinių sąjungų nuomonę.

Andrius Romanovskis pritarė Aurelijos Maldutytės pasisakymui, kad bendras sprendimas yra nepritari projektui ir atskira profesinių sąjungų nuomonė. Tačiau taip pat siūlė paminėti ir darbdavių poziciją sakydamas, kad darbdaviai taip pat palaiko pačią idėją, bet, jų nuomone, jei valstybė skatina, tai valstybė už šias dienas ir turėtų apmokėti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų.

Vytautas Šilinskas sakė, kad Vyriausybės pusė palaiko darbdavių ir profesinių sąjungų susitarimą ir pasidžiaugė, kad socialiniams partneriams pavyko susitarti.

NUTARTA:

1. Bendru sutarimu nepritari Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1899(2), tačiau pritari šio įstatymo projekto idėjai.

2. Profesinių sąjungų atstovai siūlo papildyti Lietuvos Respublikos darbo kodeksą nuostata (nuostatomis) dėl darbdavio darbuotojui suteikiamo darbo laiko pasitikrinti sveikatą pagal prevencines programas ir apmokėjimo už šį darbo laiką.

3. Darbdavių atstovai siūlo už darbo laiką pasitikrinti sveikatai pagal prevencines programas apmokėti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų.

Į posėdį neprisijungus darbotvarkės 2-ojo klausimo pranešėjui, klausimai sukeičiami vietomis – 2-uoju klausimu svarstomas 4-asis darbotvarkės klausimas.

2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos laikinojo solidarumo įnašo įstatymo projekto Nr. 23-2981 poveikio investicinei aplinkai, finansinių paslaugų ir finansavimo prieinamumui.

Gediminas Norkūnas, finansų viceministras, pristatė skaidres „Laikinojo solidarumo įnašo įstatymo projektas“ (*skaidrės pridedamos*). Pristatė įstatymo projekto rengimo priežastis, kalbėjo apie faktinį ir prognozuojamą metinį bankų pelną Lietuvoje, paskolų ir indėlių sumą Lietuvos bankų sektoriuje, nurodė pagrindinius solidarumo įnašo elementus, pristatė pagrindinius akcentus, kur būtų panaudojamos lėšos, pabrėždamas, kad šis įnašas tik dalinai kompensuotų karinio mobilumo poreikius. Kalbėjo, kad jį galėtų papildyti kolegos iš Lietuvos banko.

Andrius Romanovskis padėkojo už pristatymą, tačiau atkreipė dėmesį, kad šis mokestis verslui „nukrito iš dangaus“. Kalbėjo, kad šiame posėdyje tai yra pirmas toks platus šio mokesčio pristatymas socialiniams partneriams, kai buvo labai aiškiai paaiškintos jo atsiradimo priežastys ir numatomi tolimesni veiksmai. Jis akcentavo, kad projekte yra trys raktiniai žodžiai: solidarumas, laikinumas ir gynyba. Pabrėžė, kad yra aišku, koks poveikis bus bankams kaip institucijoms, tačiau pasigendama atsakymų, koks poveikis bus konkurencijai, verslo ir gyventojų galimybei gauti paskolas, koks bus jų prieinamumas, t. y. nėra aiškaus poveikio vertinimo. Kalbėjo, kad tai jautrus klausimas, kuris paliečia ne tik verslus, kurie yra priklausomi nuo bankinio finansavimo, bet ir visus darbuotojus, kuriems atlyginimas yra pervedamas į banko sąskaitą. Pabrėžė, kad verslai turi skirtingus bankų ir jų paslaugų, finansinio kapitalo prieinamumo vertinimus. Nuogastavo, kad po bankų sektoriaus gali ateiti kitų sektorių eilė dėl viršpelnio. Taip pat atkreipė dėmesį į Konkurencijos tarybos nuomonę, kad tai gali turėti įtakos konkurencijai ir kad tai turėtų būti derinama su Europos Komisija, - tai, anot jo, dar kartą parodo, kad klausimas yra spontaniškas.

Jokūbas Markevičius, Lietuvos banko Finansinio stabilumo departamento direktorius, pristatė skaidres „Netipinis bankų sektoriaus rezultatas ir solidarumo įnašas: Lietuvos banko matymas“ (*skaidrės pridedamos*). Jis parodė, kad Lietuvos bankas vertina šią situaciją labiau kaip susidariusį rinkos netobulumą. Nurodė, kad Lietuvos banko nuomone, toks įnašas galėtų niekaip nepaveikti nei stabilumo, nei konkurencijos, nei kitų elementų, jeigu jis būtų gerai sukalibruotas, o panašiai jis ir yra sukalibruotas. Jis pabrėžė, kad šiuo metu yra unikali situacija dėl dviejų priežasčių: dėl greito Europos Centrinio banko (toliau - ECB) palūkanų augimo esant ypač dideliam likvidumo pertekliui. Visais laikais komercinių bankų turto apie 5 proc. lėšų buvo laikomos ECB, tačiau dabar – apie trečdalį bankų balansų, t. y. apie 17 milijardų eurų, yra laikoma ECB. Perteklinis likvidumas sudaro prielaidas bankams ne taip sparčiai didinti indėlių palūkanų normas. Yra didžiulis neatitikimas tarp pajamų ir išlaidų srautų. Kalbėjo, kad, Lietuvos banko nuomone, solidarumo įnašas pirmiausiai turėtų būti orientuotas į problemas esmę ir apimti tik neplanuotą, netipinę banko rezultato dalį ir užtikrinti, kad nesant netipiniam prieaugiui arba jeigu nebūtų prieaugio, įnašas nebūtų mokamas. Sakė, kad prasminga būtų turėti tam tikrą ribą, nuo kurios bankai visą padidėjimą dalintųsi su valstybe, nes tas padidėjimas būtų ir yra indėlininkų ir valstybės biudžeto sąskaita. Kalbėjo, kad nuogastavimai yra girdimi ir vertinami, siekiant juos atliepti. Tačiau pabrėžė, kad bankinis sektorius Lietuvoje buvo ir tikriausiai išliks pelningiausias sektorius visoje Europoje.

Inga Ruginienė padėkojo Finansų ministerijai už drąsą bei teigė, kad profesinės sąjungos palaikys siūlomą solidarumo mokesčių. Tačiau ji nuogastavo, ar šio naujo mokesčio bankai neperkels vartotojams, t. y. savo klientams ir klausė, kokie yra numatyti saugikliai. Taip pat paprašė patikslinti įstatymo projekto 11 straipsnį, kuriame nurodomas aiškus konkretus tikslas, kam planuojama panaudoti surinktus pinigus, prašė paaiškinti, kodėl pasirinktas būtent šis tikslas.

Gediminas Norkūnas atsakė, kad yra kalbama apie palūkanų normų skirtumą, t. y. skirtumas tarp paskolų palūkanų ir indėlių palūkanų. Vadinasi, jeigu už indėlių bus mokamos palūkanos, tai atitinkamai šio įnašo bazė bus mažesnė, t. y. arba indėlininkas gauna palūkanas, arba

valstybė gauna tam tikrą dalį nuo to skirtumo. Jeigu bankas išduos daugiau būsto paskolų ir tuo pačiu bus didinamos ir indėlių palūkanų normos, nebus jokios įnašo dalies. Pabrėžė, kad šis įstatymo projektas yra parengtas siekiant išvengti paskatų apskritai vengti šio įnašo. Tai yra pasidalinimas neplanuotu pelnu. Sakė, kad patys bankai galėtų atsakyti, kaip tai galėtų paveikti jų elgseną. Kalbėjo, kad Konstitucinio Teismo išaiškinimas nereikalauja panaudoti šias lėšas konkrečiai gynybai, kariniam mobilumui, bet tai yra su vienkartinio reiškinio, su karu susijusios papildomos, ribotos laiku ir suma išlaidos. Atsakydamas dėl konkurencijos nurodė, kad konkurencija gali būti iškreipta dėl tų, kuriems šis įnašas nebūtų taikomas, t. y. kreipimasis į Europos Komisiją ir šis projektas nieko bendro neturi.

Ričardas Sartatavičius kalbėjo, kad niekam nekyla abejonių, kad reikia stiprinti šalies gynybą ir saugumą. Sakė, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija pritaria savo narės Lietuvos banko asociacijos pozicijai, kad pateiktas įstatymo projektas visgi gali sukelti sumaištį investicinei aplinkai, šalies finansiniam stabilumui ir kreditingumui. Pabrėžė, kad penkios dienos – per trumpas laikas svarbaus projekto derinimui. Po tokių terminų, pasak jo, būna skubotos išvados. Kalbėjo, kad didžiausias pramonės sektorius nuogaštuoja, kad dėl tokio solidarumo įnašo sumažės kreditavimo apimtys. Taip pat reiktų atsižvelgti į tai, jog dabar ekonominė situacija apskritai nėra stabili ir ekonomika rodo pakankamai stiprius lėtėjimo ženklus. Pasisakė apie bankų žlugimų tendencijas užsienio valstybėse.

Ričardas Garuolis padėkojo už labai išsamų ir aiškų klausimo pristatymą. Klausė dėl per didelės bankų koncentracijos Lietuvoje, - ar Finansų ministerija ir Lietuvos bankas ketina imtis tam tikrų priemonių dėl koncentracijos. Kalbėjo apie kylančius bankų paslaugų įkainius. Taip pat klausė, kiek dėl infliacijos surinkta papildomai pajamų į biudžetą 2022 metais. Taip pat klausė, kodėl šį mokestį ketinama skirti krašto apsaugai, nors yra iššūkių ir kitose srityse.

Gediminas Norkūnas nurodė, kad biudžeto apyskaita šiuo metu baigiama rengti, ji nėra paviešinta, tačiau matoma, kad visų mokesčių įplaukos buvo didesnės nei planuota. Pasiūlymą, kad Lietuvos valstybės skola bus gerokai mažesnė nei planuota. Atsakydamas dėl bankų koncentracijos, konkurencingumo trūkumo ir didelio pelningumo kalbėjo, kad tikrai išskirtiniais atvejais, išskirtinėmis aplinkybėmis galima įsiterpti į rinkos mechanizmus. Sakė, kad visi turėtų būti sąmoningi ir solidarūs. Kalbėjo, kad sunku įvertinti, kas labiau atbaido, ar mokesčiai ar toks kaimynas ir Lietuvos nepasirengimas gynybai. Pabrėžė, kad dėl kredito prieinamumo reiktų klausti bankų, tačiau patys paprasčiausi būdai kaip minimizuoti bazę, pagal kurią skaičiuojamas solidarumo įnašas būtų didinti indėlių palūkanų normas, kitas būdas - yra mažinti paskolų palūkanų normas. Dėl konkurencingumo –30 metų šioje rinkoje nėra naujų dalyvių, matyt rinka tam yra per maža.

Jokūbas Markevičius kalbėjo, kad Lietuvoje bankų koncentracija yra viena iš aukštesnių, bet pabrėžė, kad koncentracija iš principo nereiškia konkurencijos. Pasisakė apie Lietuvos banko saugiklius dėl grėsmės finansiniam stabilumui dėl koncentracijos ribojimo.

Rūta Skyrienė padėkojo už pristatymus ir deklaravo, kad yra Swedbank tarybos narė, todėl jokių pasiūlymų neteiks. Kalbėjo, kad su karu investicinė aplinka susitvarkė ir akcentavo, kad sunkiausiai susitvarkyti yra su neprognozuojamumu, kai skubos tvarka prisidengiant gražiu tikslu bandoma pakeisti įstatymus. Tai, anot jos, labai kenkia investicinei aplinkai. Ji klausė, ar daug Europos Sąjungos šalių susiduria su tokia situacija, kodėl buvo pasirinkta tokia forma. Nurodė, kad, jos žiniomis, kai kurios šalys jau naudojasi tam tikrais nusavinimo mechanizmais. Nusavinimas todėl, kad nusavinamos pajamos bei klausė, kodėl neapmokestinamas tas pelnas, viršpelnis. Taip pat klausė, ar skaičiavimai nerodo, kad gali didėti palūkanų normos tiek gyventojams, tiek verslui.

Gediminas Norkūnas informavo, kad toks modelis jau taikomas Ispanijoje, Čekijoje, Vengrijoje, Belgijoje yra truputį kitokia forma, Prancūzijoje taip pat kitokia forma. Latvijoje šiuo

klausimu taip pat vyksta diskusijos. Dėl palūkanų normų kilimo – klausimas yra bankams, kokių veiksmų jie imtųsi. Kalbėjo, kad bandoma išspręsti rinkos netolygumą, kai yra didelis atotrūkis tarp suteikiamų paskolų apimties ir indėlių apimties. Priminė, kad bankų sektorius nėra išskirtinis atvejis – yra Europos Sąjungos Tarybos reglamentas dėl energetinių įmonių apmokestinimo tokiu pačiu principu, taikant tą patį vidutinį 4 mėnesių vidurkį.

Andrius Romanovskis klausė, ar Lietuvos bankas nesvarstė varianto apmokestinti palūkanas iš ECB laikomų lėšų. Taip pat norėjo pasitikslinti, ar nebus ta pati problema, kad bankuose bus labai daug pinigų, jeigu bankai kels palūkanas už indėlius, vadinasi, jie dar labiau skatins žmones nešti ir laikyti pinigus bankuose, kurie gaus dar didesnes pajamas iš ECB.

Jokūbas Markevičius atsakė, kad sistema uždara, bankai nėra suinteresuoti didinti indėlių palūkanų normų, sistemoje indėlių yra per daug, - tai ir yra rinkos netobulumas. Dabar indėlių palūkanos tiek neauga kiek paskolų palūkanos ir yra pinigų perteklius. Tai nėra vienpusiška bankų problema, nes bankai veikia tomis sąlygomis, kurias sistema sudaro, sistemoje yra netobulumų. Taip pat kalbėjo, kad bankai negalėtų tų pinigų skirti paskoloms, nes tokia monetarinė esmė. Atsakė, kad ECB palūkanų apmokestinti nesvarstė, akcentavo, kad visa sistema neprisitaikiusi tokiam staigiam palūkanų normų augimui.

Eivilė Čipkutė, Lietuvos bankų asociacijos prezidentė, pasisakė, kad Lietuvos bankų asociacija nepritaria minėtam įstatymo projektui. Negali komentuoti dėl bankų elgsenos, nes bankai nederino šių dalykų. Kalbėjo apie bankų skolinimo politikos tendencijas. Išsakė nuomonę, kad valstybė atsisako savo pajamų neapmokestinama kitų subjektų bei išskiria ir diskriminuoja vieną sektorių. Nurodė, kad pritariama Konkurencijos tarybos nuomonei dėl kitų įstaigų ir sektorių. Nurodė, kad kreditavimas lėtėja ES šalyse. Kalbėjo apie rinkų finansinį stabilumą, apie investuotojų nemalonią reakciją į šią idėją, sakydama, kad nebeliko pasitikėjimo. Pabrėžė, kad iš 27 ES šalių tik 3 yra toks reguliavimas, tad gal reiktų ieškoti sprendimo visos ES mastu.

Gediminas Norkūnas pabrėžė, kad ES tendencijų nereiktų sieti su šiuo įstatymo projektu. Pasisakė apie Lietuvoje veikiančių užsienio investuotojų verslo modelį, nurodydamas, kad nauda reiktų dalintis su visuomene.

Ričardas Garuolis pasitikslino, ar teisingai suprato, kad Vyriausybė nusprendė tas pajamas skirti krašto apsaugai bei, kad Lietuvos bankas neketina nieko daryt, kad koncentracija būtų mažinama. Taip pat klausė įstatymo projekto rengėjų, kodėl parengtas toks nuosaikus įstatymo projektas, jei kalbama apie viršpelnių viršpelnius.

Gediminas Norkūnas informavo, kad tai buvo Finansų ministerijos iniciatyva. Patikslino ir pabrėžė dėl lėšų panaudojimo, kad tai ne tęstinės lėšos gynybai, o vienkartinės, konkrečios išlaidos kariniam mobilumui ir infrastruktūrai.

Jokūbas Markevičius pakomentavo, kad projekto nuosaikumas yra sąlyginis. Taip pat atsakė apie Lietuvos banko veiksmus, kurie skatintų mažesnę bankų koncentraciją.

Arvydas Dambrauskas pasitikslino, kad likusios likvidžios lėšos yra skolintos lėšos. Akcentavo, kad nacionalinis saugumas yra svarbu, bet tai yra platesnė sąvoka, kurią taip pat sudaro ir bankinis saugumas ir ekonominis augimas, ekonominė situacija, nuogastavo dėl galimai padidėsiusių bankrotų ir negražinamų lėšų. Suabejojo prognozėmis, kurios siekia du metus. Pakvietė būti atsakingais ir Vyriausybei pasilikti laisvę dėl prioriteto pasirinkimo, kam skirti lėšas.

Gediminas Norkūnas sakė, kad bankiniame sektoriuje staiga paaugo tiek gyventojų, tiek įmonių indėliai, o paskolų sumos tiek nepadidėjo. Kalbant apie bankinio sektoriaus Lietuvoje atsparumą nurodė, kad reiktų pasižiūrėti reitingų agentūrų vertinimą.

Vytautas Šilinskas akcentavo, kad labai geras žodis yra solidarumas. Kalbėjo apie buvusią pagalbą verslui Covid-19 pandemijos metu, o šiuo metu visuomenė pagrįstai tikisi solidarumo iš verslo. Vietoj sąvokos „viršpelnis“ vartotų „neplanuotos pajamos iš neįprastinės veiklos“, nes

bankai nesitikėjo ir neplanavo tokių pajamų jokiose prognozėse. Pakartojo, kad tai nėra pirmasis ir vienintelis sektorius, - Europos Sąjungoje pirmas sektorius buvo energetikos sektorius. Įvardino pagautės mokesčių. Pabrėžė, kad šios lėšos stiprins mūsų šalies saugumą, įsilies į Lietuvos ekonomiką per užsakymus verslui, turės teigiamos įtakos užimtumui.

Rimtautas Ramanauskas padėkojo pranešėjams.

NUTARTA. Susipažinta su pristatyta informacija bei pasikeista socialinių partnerių nuomonėmis dėl Lietuvos Respublikos laikinojo solidarumo įnašo įstatymo projekto Nr. 23-2981 poveikio investicinei aplinkai, finansinių paslaugų ir finansavimo prieinamumui.

3. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166.

Rimtautas Ramanauskas informavo, kad į posėdį nėra prisijungusio įstatymo projekto autoriaus Seimo nario Gintauto Palucko, todėl pakvietė klausimą pristatyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovę Rūtą Juršaitę.

Rūta Juršaitė informavo, kad tai yra ne Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, o Seimo nario Gintauto Palucko siūlymas, kuriuo siūloma keisti Darbo kodekso 138 straipsnį antroje jo dalyje išbraukiant žodį „nepertraukiamąjį“, vadinasi papildomos atostogos būtų suteikiamos už ilgalaikį pertrauktą darbo stažą.

Andrius Romanovskis pasiūlė klausimo svarstymą nukelti į tą posėdį, kuriame Seimo narys galėtų dalyvauti. Geru diskusijų pavyzdžiu nurodė Seimo narių Rimantės Šalaševičiūtės ir Orintos Leiputės dalyvavimą Trišalės tarybos posėdyje svarstant jų parengtą įstatymo projektą. Kalbėjo, kad papildomos atostogos yra derybų tema ir derybinis klausimas darbdaviams ir profesinėms sąjungom diskutuojant dėl Darbo kodekso pakeitimo. Pasisakė, kad papildomos atostogos duodamos tiems darbuotojams kurie yra lojalūs savo darbovietei.

Inga Ruginienė sakė, kad kalbama apie lojalumą, apie vieną ir tą patį darbdavį, siūlė nestabdyti šio klausimo ir perduoti jį Darbo santykių komisijai, o kai po jos klausimas grįš į Trišalę tarybą, galima dar paprašyti, kad Seimo narys papildomai jį pristatytų.

Ričardas Sartatavičius pritarė Ingos Ruginienės pasiūlymui dėl svarstymo eigos. Tačiau pabrėžė, kad yra neaiškumas dėl lojalumo, kai žmogus nutraukia darbo santykius ir vėl grįžta, - jis buvo lojalus ar nelojalus. Kita dviprasmiška situacija – darbo santykiai nutrūko ne dėl jo kaltės.

Artūras Černiauskas sakė nelabai suprantantis, kodėl šis klausimas pavedamas Darbo santykių komisijai. Tai nėra naujas įstatymo projektas, siūloma pakeisti tik vieną žodį, nėra esminio pakeitimo, nepertraukiamas darbo stažas ir darbo stažas, viskas, daugiau niekas nepasikeitė ir nėra apie ką diskutuoti. Siūlė padiskutuoti ir sprendimą priimti šiame posėdyje. Kalbėjo apie Sodros statistiką sakydamas, kad 3-4 kartus sumažėjo darbuotojų, kurių stažas yra daugiau nei 10 metų, žmonės šiais laikais dažnai keičia darbovietes. Kalbėjo, kad projektas yra aiškus ir pasiūlė jo nenukelti, o dabar pasisakyti, ar tai yra priimtina.

Aurelija Maldutytė sakė norinti išgirsti paties teikėjo pristatymą ir nuomonę, kodėl teikia pakeitimą ir kodėl būtent tokiu būdu. Kalbėjo, kad anksčiau buvo identifikuota problema su žodžiu „nepertraukiamas“, nes institucijos pakeičia juridinio asmens statusą, susijungia, įvyksta reorganizacijos ir t. t. Mano, kad problema yra ne vien tik vieno žodžio išbraukimas, tai nespęstų problemos esmės. Kalbėjo, kad darbdaviui niekas netrukdo papildomų dienų suteikti ir po trijų metų ar po metų taip skatinant lojalumą įmonei. Pritarė Artūro Černiausko siūlymui neteikti klausimo Darbo santykių komisijai, nes vieno žodžio išbraukimas nieko nepasako, kol nėra išaiškinta pati vizija.

Ričardas Sartatavičius suabejojo, ar tikrai šiuo atveju reikia keisti Darbo kodeksą, jeigu tą galima nustatyti vidinėse įmonės taisyklėse.

Andrius Romanovskis kalbėjo apie bendrą sutarimą su socialiniais partneriais, kad lojalumas įmonei darbuotojui turi būt atlyginamas. Kalbėdamas apie situacijas, kai darbuotojas perkeliamas į dukterinę įmonę, steigiant filialus, formaliai nesančius ta pačia įmone ar organizacija, nurodė, kad žodžio „nepertraukiamas“ išbraukimas klausimo neišspręs, darbuotojas formaliai vis tiek bus dirbęs kitose įmonėse. Minėdamas Valstybinės mokesčių inspekcijos atvejį, jis pasiūlė, kad Valstybinė darbo inspekcija galėtų parengti komentarą apie šios Darbo kodekso nuostatos taikymą. Jo nuomone, darbo stažas dukterinėse įmonėse, susijusiose įmonėse turėtų būti skaičiuojamas bendrai, bet yra įvairių praktinių situacijų. Akcentavo, kad diskusijose turėtų dalyvauti ir Seimo narys Gintautas Paluckas, kad būtų aišku, kokią problemą, kokius praktinius iššūkius tokiais būdais norima spręsti.

Artūras Černiauskas kalbėjo, kad ilgalaikis stažas aptariamas kitoje vietoje – Ilgalaikio darbo išmokų fonde, kurį reglamentuoja Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas. Taip pat pritarė, kad situacijas galima spręsti per kolektyvines sutartis, tačiau pabrėžė, kad jų yra nedaug. Pasisakė apie stažą ir atostogas, kai žmogus 10 metų išdirbo vienoje įmonėje, tada išėjo, du metus išdirbo kitoje įmonėje ir vėl grįžo atgal. Kalbėjo, kad, jei klausimas vis dėlto perduodamas Darbo santykių komisijai, norėtų paprašyti, kad būtų kreiptasi į Sodrą dėl papildomos informacijos, kad būtų pateikti duomenys, kiek yra darbuotojų, turinčių 15, 20, 25 metus stažo, kad aiškiai būtų matomas pjūvis, apie kokį skaičių žmonių kalbama. Jo manymu, tokių darbuotojų galėtų būti apie 10 000, t. y. padėtis būtų pagerinta tik labai nedideliame skaičiui žmonių. Taip pat sakė, kad, jeigu yra galimybė, kad būtų atskirti biudžetinis ir verslo sektoriai, nurodant, kiek yra darbuotojų, dirbančių biudžetiniame sektoriuje, nes tada būtų galima atmesti finansines sąnaudas, kurios būna verslui.

Inga Ruginienė sakė, kad tai yra svarbus pakeitimas. Kalbėjo apie atvejus, kai darbdaviai, susidūrę su tam tikrais sunkumais, tiesiog atleidžia dalį darbuotojų, o vėliau, pagerėjus situacijai, galbūt nori juos susigrąžinti. Pasisakė, kad darbdaviams didelės finansinės naštos nebūtų, bet suteiktų naują progą didinti darbuotojų lojalumą. Jos nuomone, su Valstybinės darbo inspekcijos komentaru šis klausimas nebus išspręstas. Taip pat kalbėjo apie galimus įvairius skirtingus darbuotojo perkėlimo atvejus.

Andrius Romanovskis atkreipė dėmesį, kad kalbama apie skirtingas priežastis. Jeigu žmogus išeina pats, gal galima būtų svarstyti apie tam tikrą protingą periodą, pavyzdžiui, vienerius metus, ką galima laikyti nepertraukiamumu. Galbūt reikia ne vieną žodį išbraukti, o tiksliau, aiškiau aprašyti nuostatą arba problemą galima išspręsti per komentarą. Apibendrinamas sakė, kad Darbo santykių komisijoje būtų apie ką diskutuoti.

Vytautas Šilinskas pritarė klausimo perdavimui Darbo santykių komisijai, nes yra nemažai klausimų nagrinėjimui ir analizavimui. Kalbėjo apie galimus susitarimus dėl stažo skaičiavimo darbuotojų perkėlimo atveju. Darbdaviai gali tai padaryti, tačiau ne visada sutinka. Kalbėjo, kad reikėtų pasitikslinti, bet įmonės grupės atveju stažas jau ir šiuo metu turėtų būti toliau skaičiuojamas nepertraukiamas nekeičiant Darbo kodekso, nes tai turėtų būti laikoma verslo dalies perkėlimu, o jeigu darbuotojai perkeliama, stažas turėtų tęstis. Taip pat pasisakė, kad Darbo santykių komisijai reikėtų pasitikslinti apie anksčiau buvusį Konstitucinio Teismo sprendimą, kuris galbūt jau neaktualus, kai 2017 m. liepos 1 d. pasikeitė reguliavimas. Kalbėjo, kad Darbo santykių komisijoje gal pavyktų darbdaviams ir darbuotojams susitarti. Taip pat pasisakė apie stažo skaičiavimo vaiko priežiūros atostogų metu, - gal reiktų pakeisti reguliavimą, o gal ir ne.

Dalia Jakutavičė pritarė, kad būna įvairių susitarimų tarp darbdavio ir darbuotojų dėl stažo perkėlimo. Tiems, kurie susitaria, šis pakeitimas neaktualus. Reikėtų kalbėti apie tuos, kurie

neranda būdų kaip susitarti. Kalbėjo, kad nereikėtų rištis prie šalies, kuri iniciavo darbo santykių nutraukimą, nes kartais atrodo vienaip, bet yra visai kitaip.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino, kad Trišalė taryba klausimą perduoda nagrinėti Darbo santykių komisijai.

NUTARTA. Pavesti Darbo santykių komisijai apsvarstyti klausimą „Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166.“ ir Lietuvos Respublikos trišalei tarybai pateikti išvadas.

4. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Rimtautas Ramanauskas kitą posėdį pasiūlė surengti balandžio 18 d. arba 25 dieną.

Trišalės tarybos nariai po diskusijų nutarė, kad kitas posėdis vyktų balandžio 25 dieną.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį organizuoti 2023 m. balandžio 25 d. 14.00 val.

5. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininko rinkimai (iš Vyriausybės pusės atstovų).

Rūta Juršaitė informavo, kad Vyriausybės pusės atstovai po balsavimo siūlo pirmininku išrinkti Vytautą Šilinską, Socialinės apsaugos ir darbo viceministrą.

Trišalės tarybos nariai pritarė kandidatūrai ir pasveikino naują pirmininką.

NUTARTA. Pritarti Vyriausybės šalies atstovo Vytauto Šilinsko, socialinės apsaugos ir darbo viceministro, paskyrimui Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininku šešioms mėnesiams.

Posėdžio pirmininkas

Posėdžio sekretorė

Rimtautas Ramanauskas

Valda Pranckuvienė